

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaujhely, Főtér 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyílttérben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félfévre 5 kor
negyedévre 2.50 korona.

— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, svagy
'szbetűkkel, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté
seknek árkedezmény.

Ki a győzelem?

— aug. 14.

Lukács László miniszterelnök észrevételére, melyet egy laptudósító előtt tett, az ellenzék minden részéből sűrűn hangzanak fel a cikkek, fejtegetések, elmefuttatások; hogy meggyöngítsék a győztről és legyőztről szóló sulyos állítást.

Az észrevételek között, melyek a miniszterelnök való tényeken alapuló állítását gyöngíteni akarják, vannak olyanok is, melyek a jobbhiszeműség látszatával jelennek meg s nemcsak pusztán ferdtéssel, hanem valamelyes érveléssel is bizonyítani kívánják, hogy a véget ért technikai és zenés obstrukció után a munkapárt nem mondható győzőnek. Egy ily állítás szerint győztről és legyőztről csak külső ellenségek háborujában lehet szó, a pártok parlamenti mérkőzéseiben nincs helyén ily megkülönböztetés, nincs győző és nincs legyőzött. Parlamenti „háboruban” az a kérdés, az ország ügye aratott-e sikert, vagy szenvedett-e kudarcot? — Hát a kérdés ilyen beállítását — is el lehet fogadni. S bizvást kérdezhajtuk, vajjon a munkapártnak sikerült-e eddig az ország életbevágó ügyét keresztülvinnie, vagy pedig az ellenzéknek sikerült-e a maga szándékát megvalósítania? Erre nyilvánvaló a felelet. A parlamentet, s ennek működésében a magyar törvényhozás szuverenitását évtizeden át végső veszedelemmel fenyegette az obstrukció. Ezt az obstrukciót minden párt s minden politikus már elítélte s a nemzetre végzetesnek mondotta. A munkapártnak pedig sikerült azt a házszabályok megfelelő módosításával megszüntetni. Az már csak meddő szóvita, hogy ezt a munkapárt győzelmének, vagy az országos egy sikerének nevezzük-e? Hiszen éppen abban áll a munkapárt győzelmé, hogy a magyar állam egészének szerzett sikereket. Világos tehát, hogy a munkapárt sikeresen vitt keresztül általánosan kívánt reformokat, az ezekkel szemben akadályként fellépett elenyésző kisebbség fáradozását meghusított, — tehát közkeletű kifejezéssel élve, győzött.

Ámde ez állítás igaz voltát, a tények meggyőző erejét egyik-másik hang azzal akarja gyengíteni, hogy a győzelem nem volt

igazi, — nem legitim módon, hanem erőszakkal történt. Vagyis ez a vádaskodó hang elismeri a munkapárt győzelmét s elismeri az elért eredmények üdvös voltát és törvényszerűségét, — csak a győzelem keresztülvitelének módját és eszközeit akarja megbélyegezni. Ámde ily okoskodással a legsúlyosabb benső ellentmondásba kerül s maga felett tör pácát. Hiszen maga idézte fel az általa elítélt módokat és eszközöket, maga tette azokat mellőzhetetlenné. Erőszakkal, az elenyésző kisebbség erőszakával akarta megakadályozni a saját maga által is helyezett törvényeket s most megütközik azon, hogy ez erőszakkal szemben a többség törvényadta jogaival élt.

De az alkalmazott módok és eszközök ellen más szempontból sem tehet jogos kifogást az ellenzék. A kisebbségnek az állami lét alapjait támadt erőszakosságával szemben a többség csak törvényes jogokkal élt s a törvényhozás a maga teljes szuverenitásával hagyta jóvá a többség eljárását. Legitim többségnek mindenki által helyeselt akarata vált a törvényhozás minden fórumán keresztül állami akarattá. — Ezt nevezhetjük a munkapárt győzelmének, de ha úgy tetszik, mondhatjuk a jogrend győzelmének az állam létét támadó, a törvényhozás lehetőségét megszüntető permanens parlamenti anarchiával szemben. Eddig kitűnt, hogy a kisebbség erőszaka hiábavaló. Kitűnt, hogy a munkapárt a parlament működését ismét lehetővé tudta tenni. Kitűnt, hogy a munkapárt tudott és tud messze kiható nagy jelentőségű reformokat létesíteni. Van tehát ereje és tekintélye, hogy a nemzeti akaratot továbbra is érvényesítse. Kitűnt végül, hogy az ellenzék az eddig követett harci módszerrel csak balsikereket ért el. Mindebből maguktól adódnak a levonandó tanulságok. Azt persze nem tudhatjuk, vajjon az ellenzék le is vonja-e azokat? De minden eddigi jelenség arra vall, hogy — ha nem vonja le — csak újabb és fokozottabb kudarcoknak néz elébe.

— aug. 14.

Két szociálpolitikai törvényjavaslat. A kereskedelmi minisztériumban — mint értesülünk — végleg elkészült

a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyairól szóló törvényjavaslat, melyet Beöthy László kereskedelemügyi miniszter az őszi ülészak elején fog a képviselőház elé terjeszteni. A pénzügyminisztériumban pedig most van készülöben a magánalkalmazottak nyugdíj- és agkori ellátására vonatkozó javaslat. Erre vonatkozólag az Ausztriában és a kontinens más államaiban szerzett tapasztalatok nyomán a pénzügyminisztérium illetékes szakosztályában feldolgozták a legutóbbi népszámlálás immár rendelkezésre álló adatait, melyeknek figyelembe vételével az állam részéről szükséges hozzájárulás számszerű tételeit is megállapították. Az új törvény ki fog terjeszkedni a magántisztviselőkre, kereskedelmi alkalmazottakra, a fontosabb feladatokkal megbízott ipari munkásokra, művezetőkre, biztosítási hivatalnokokra, hírlapírókra, vegyészekre, egy szóval az összes köz-, vagy hatósági szolgálatban nem álló alkalmazottakra. A törvényjavaslat előreláthatólag még ez év folyamán a törvényhozás elé kerül.

Zemplénavármegye juliusban.

A közigazgatási bizottság ülése.

— aug. 14.

A vármegye közigazgatási bizottsága hétfőn tartotta meg e havi rendes ülését, melyen a belügyminiszter megbízásából Thuránszky László vármegyei főjegyző elnököt, minthogy úgy a főispán, mint az alispán szabadságon vannak. Az ülésen a tagok egyébként is a szokottnál némileg kisebb számban jelentek meg, amit persze épen nem lehet csodálni, lévén épen legfőbb szezonja a szabadságidőknek és a nyaralásnak. Mindazonáltal nem egy érdekesebb tárgy került szőnyegre az ülésen, melynek lefolyásáról a következő részletes tudósításunk számol be:

A választott tagok közül gróf Mailáth József, báró Sennyey Miklós, Nemthy József, dr. Molnár Béla, Matolai Etele és Nagy Barna jelentek meg. A szakreferensek közül ezuttal számosan hiányoztak. Dr. Szirmai István t. főügyész gyengélkedik s az ő darabjai le is kerültek a napirendről. Somogyi Bertalan alügyész is távol volt, az ő aktáit dr. Tátray Dezső referálta a magáéival együtt. Pintér István árvászeki elnököt Pily Béla helyettesítette. Beregszászy István kir. tanfelügyelő helyett Kolumbán Sándor s. tanfelügyelő jelent meg. Hiányzott Eiserth István kir. főügyész helyettes is, nemkülönben a törvényhatósági állatorvos. Mint szabadságon levők hiányoztak végül Bernáth Aladár és Görgey Géza. A többi tisztviselő jelen voltak.

Az elnök Thuránszky László, miután az ülést megnyitotta s a megjelenteket üdvözölte, igen meleg és meghatározó szép szavakban bucsuztatta

el Lehótzky Endre tb. kanonok-plébánost, a bizottság volt nagyérdemű és buzgó tagját, akinek tragikus körülmények között történt váratlan elhalálása mélyen sujtotta a közigazgatási bizottságot, de az egész vármegyét is.

Majd Isépy Zoltán olvasta fel az elmúlt hó közigazgatási állapotáról szóló közigazgatási jelentést, melynek néhány érdekesebb passzusát itt adjuk:

Személyi ügyek.

Trócsányi István királyhelmecei, Lebovits Mór bodrogszentesi, Kemechey Béla radi, Vámos József kistárkányi és Hladonik János mezőlaborcai jegyzők, Tóth László kispéteri, Nemes János bodrogszentesi és Slivka Mihály kispéteri bírák fegyelmi eljárás alatt állanak. A kistárkányi körjegyzői állásra július 2-án Vámos József h. körjegyző, a gálszécsvidéki segédjegyzői állásra Inacssovski István okl. jegyző, a nagypótlányi segédjegyzői állásra Grünfeld József okl. jegyző megválasztott. Az ujonnan rendszerezett szerenési községi orvosi állás dr. Krausz Sámuellet lett betöltve. Korchma Menyhért, Kemechey Béla, Trócsányi István körjegyzőket, Orosz Ferenc, Petró Mihály, Tóth János, Tóth József, Tóth István községi bírákat 10—10 korona és Téglás Balázs községi bírót 5 korona rendbirsággal sujtotta a bodrogszentesi járás főszolgabírája. Nagy István megyaszói s. jegyzőt 10 korona fegyelmi büntetéssel, Borecsik Árpád monoki jegyzőt, Körömi György bekecsi bírót 10—10 korona, Hám Bódog, Négyessi Rezső és Nyomárkay Gyula jegyzőket 5—5 korona rendbirsággal sujtotta a szerenési járás főszolgabírája. Amerikába kivándorolt összesen 256, visszatért 171 egyén.

Közegészségügy.

A belügyminiszter kiváló sulyt akarván helyezni mindazokra a teendőkre, amelyek általában a köztisztaság előmozdítására szolgálnak, de másrészt arra is, hogy a kolera felmerülése esetén a kolera leküzdésére, terjedésének megállítására hivatali elődje által kiadott Szabályzat gondos és pontos végrehajtása biztosítottassék, a törvényhatóságnak ilyen irányban felhívott tevékenységének eredményéről meggyőződést akarván szerezni, e célból a vármegye területére dr. Téry Ödön oszt. tanácsos közegészségügyi főfelügyelőt küldötte ki. Nevezett miniszteri kiküldött a vármegye t. főorvosa, a járási főszolgabírák és Sátoraljaujhely város rendőrkapitányának közbenjöttével a vármegye egyes részeit beutazván, az észrevételeiről és a talált hiányok pótlása tárgyában a kellő intézkedések megtételtek. Kiszűn egy lépfeneben elhullott állat husa kimeretett, miáltal 4 egyén megfertőztetett, 2 egyén kórházban ápoltatik, 2 egyén jobban van.

Az alispáni jelentés tudomásul vétele után

apróbb érdekességek

következtek.

Ezek közül megemlítjük, hogy most nyert végleges befejezést Ma-

Cipő Ocasió!

Előre haladt
idény miatt

A divatnak alávetett cipőket
minden árban kiárúsítja

mélyen leszállított árak!

FÖLDES FERENC

czipőáruháza
Sátoraljaujhely, Fóté.

rincák István málezai kovács ügye, melyről már többször írtunk, mivel a bizottság régebbi ülésén vitákra adott alkalmat. Marincák ugyanis kovácsműhely építésére kért engedélyt, mi ellen azonban tiltakozott a málezai elemi iskola s a tanfelügyelőség, mivel a létesítendő műhely zaja állítólag nagyon zavarná a közeli iskola működését. A bizottság most a megajtott szemle alapján megadta az engedélyt.

Dr. Hoffmann Armin sztrókói körorvos helyi pótlék iránt benyújtott kérvényét azzal adta vissza a sztrókói főszolgabírónak a bizottság, hogy a kérvényt a kezei körorvosi állás betöltése után terjessze fel s nyilatkozzék arra nézve, vajjon a kezei körorvosi állás létesítése valóban okoz-e jövedelemcsökkenést a sztrókói körorvosnak.

A kir. pénzügyigazgató jelentése alapján Kovács Árpád honnonykai körjegyző bírságtörése és Borcsik Árpád monoki körjegyzőnek térítmény elengedése iránt beadott kérvényét elutasították.

Egy érdekes tévedés foglalkoztatta ezután a bizottságot. Dobos Gyula csendőrezredes mintegy tíz évvel ezelőtt 67 korca 50 fillér adóhátrálékát postautalványon küldötte meg az ujhelyi városi adóügyosztálynak. Itt az összeget tévedésből Dókus Gyula alispán javára könyvelték el. A tévedést az egyező keresetnév és nagyon hasonló hangzású vezeték név okozta. Csak kevéssel ezelőtt derült ki ez a dolog, miután Dobos Gyula sokszori sürgetésre nem válaszolt s csak mostanában mutatta ki a vevénnyel, hogy ő a rajta követelt hátrálékot beküldötte. Ezek után az adóügyosztály a kérdéses összeget Dobos javára írta s a tévesen elkönyvelt összeget Dókus Gyulától követelte. A közigazgatási bizottság azonban hétfői ülésén kimondotta, hogy ennek a követelésnek semmi jogos alapja nincs, minthogy a követelés már régen elévült. Ilyenformán most már először is azt fogják keresni, hogy ki csinálta annak idején a téves könyvelést s ha ez megállapítható lesz, az illetőn fogják követelni a 67 korona 50 fillért.

Az ülés a szokásos havi jelentésekkel s több apró ügy elintézésével végződött.

Séta

az ujhelyi színház körül.

Egy szerencsétlen szabályrendeletéről, amelyen változtatni kell.

Egy kis kulturérzékét kérünk.

Az ujhelyi színház a legszomorubb témák közé tartozik. Ritkán telik benne örömmünk. A rövid színi évad alatt, amikor ez ütött-kopott épület tulajdonképpen hivatását teljesíti, akkor sem nyújt sok élvezetet. Némelykor rossz előadásokat tartanak benne, ilyenkor eo ipso haragszunk rá; ha meg néha jó színtársulat komoly törekvést fejt ki benne, akkor állandóan elégiákat kell zengenünk a közönség részvétlenségéről, melylyel ezt az igyekezetet rendszerint honorálni szokta.

Ujabbán mozi is működik néha a városi színházban. Elég ügyes, életrevaló vállalat, melynek munkája szimpátiát kelt; azonban alig hiszszük, hogy a városi színház minden hivatását befejezte volna, mikor a rövid színi szezon után ennek a vállalatnak helyet ad.

Pedig hát valóban az ujhelyi színház távol áll attól, hogy ezeken kívül bármiféle művészi törekvésnek otthona legyen. Sőt ellenkezőleg, egy szerencsétlen szabályrendelet intézkedés egyenesen megakadályozza azt, hogy Ujhelybe magasabb nivót terjesztő művészember bemelegedjen; vagy ha mégis idetéved, akkor meg is emlegeti a magyarok Istenét.

A szabályrendelet minden disztinkció nélkül kimondja, hogy a színház bére egy estére 100 korona. (Jótékonycélú előadásoknál 50 korona.) Száz koronát kell tehát magáért a csupasz színházért fizetnie akármelyik művészársaságnak, ha az ujhelyi színházban előadást akar tartani.

Eltekintve attól, hogy nem sok kulturérzékű vall ilyen ridegen megállapítani, hogy a színház akármilyen előadásra egyformán ennyi és ennyi, mert ennek az épületnek talán némi hivatása is volna a művészet terén; mondom, ettől eltekintve s az ügyet kizárólag üzleti alapon bírálva is nevésegesnek kell tartanunk a szabályrendelet intézkedését. Az ujhelyi színházban zsufolt ház esetén — a mire azonban évenként 1—2 példa is alig akad, — valami 600 koronát lehet bevenni. Ez azonban csak nagy ritkán, a legforróbb színházi estén történik meg, amikor egy a páholyjegyek, mint a karzatiak egytől-egyig elfogynak. Egy-egy idegen, átutazó művészársulat estélyén az sohasem történhetik meg s általában szép anyagi sikerűnek kell nevezni azt az előadást, amelyen a bevétel 400 koronára rug. Ha most már a művészek magáért a színházért 100 koronát fizetnek, amihez még legalább 150 korona mulhatatlan kész kiadás járul, mert a színház díjában nincs benne a drága világítás, a takarítás, a jegyszedők, a rendőri díjak és még százezer apró, de elkerülhetetlen kiadás: azt kérdezzük, minek jöjjön ide egy rendezőbb művészársaság? Talán azért, hogy a legszebb anyagi siker esetén, nagy nehezen viszontlássza befektetett pénzét, melyet az ujhelyi előadásra ráköltött? Mert hiszen azon a 250 koronán felül, melyet a legszorosabb készkiadásnak nevezhetünk, a fennmaradó 150 koronából jó, ha épen csak kifutják a társaság utazási s ittartózkodási költségei, — akármilyen kevés tagból is álljon ez a társaság.

Ezért van az, hogy míg nálunk hemzsegnek mindenféle alantas kávéházi attrakciók, régi módi orfeumtársulatok, — amelyek, ha jól megválasztott vendéglőben játszanak, rendszerint szép anyagi haszonra is tesznek szert, — addig minden magasabb nivóju társulat elkerüli a várost. Mostanában például a Nagy Endre kabaret, a Modern Szinpad és még több igazán érdemes vállalkozás járt Ujhely körül, de ide be nem jött, pedig Ujhelynél kisebb helyeket is felkeresett.

A szabályrendelet helytelen intézkedésen változtatni kell. Fel kell hatalmazni a tanácsot, hogy adja oda a színházat minden érdemes, művészi nivón álló, jóhírű társulatnak, ha az a készkiadásokat (világítás, télen fűtés, takarítás stb.) Végre is arra megfizeti való a színház, hogy előadások legyenek benne; hogy a közönségnek színházi élvezeteket szerezzen. Nevéseges ezt egy lehetetlenül magas ár megszábasával egyszerűen megakadályozni. Természetesen disztinkválni kell előadás és előadás között s az már aztán a képviselőtestületen áll, hogy teljes felhatalmazást ad-e a tanácsnak az előadásoknak belátása szerint való engedélyezésére, vagy pedig maga szabja meg előzetesen a feltételeket, melyek mellett egyik vagy másik társaságnak engedély adható.

Kivándorlásra csábít a kormánytanácsos ur.

A napokban egy kis sárga füzet érkezett a „Zemplén” címére. Írója: Hey Frigyes osztrák os. és kir. kormánytanácsos. A füzet kiadója, E. u. J. Edhoffer bécsi cég szigorú sorokat mellékel a füzethez, hogy azt mondja, irjunk bírálatot a műről s küldjük be neki az illető lapszámunkat, mert különben, — mondja ő, — nem küldheti el nekünk a szerző további nagyérdéki munkáit. Nos tehát, itt a bírálát:

A kormánytanácsos ur munkáját ajánljuk mindazok figyelmébe, akiknek hivatásuk a kivándorlás megakadályozása. A művecske ugyanis tiltott kivándorlásra való csábítást foglal magában, amelyet a törvény szigorúan büntet. A könyv elején az északamerikai kivándorlás ellen foglal állást, ahol évenként félmillió munkás esik áldozatul az amerikai iparnak, majd dicséri Olaszországot, mely ügyes politikával olasz virágzó telepeket létesített Délamerikában. Végül a magyarokat is hasonlóra biztatja.

Hey munkája a célt tekintve semmiben sem különbözik Bolgar-Lessing működésétől, akit csak nemrég ítélték el kivándorlásra való csábítás miatt.

Ime néhány kiszakított fejezet a könyvből:

„Időleges és tartós kivándorlás irányba — írja Hey Frigyes — főként Északamerika. S ehhez a kivándorlási irányhoz ez idő szerint tovább is ragaszkodni fognak, mert erről az áthajózási díjakból eredő jövedelem megtartása kedvéért a német hajótársaságok ügynöki- és jutalékrendszere gondoskodik, másrésztől a belpolitikai bonyodalmak által teljesen igénybe vett mértékadó tényezőink gazdasági kérdések megoldására nem érnek rá. Az osztrák-magyar monarchiában, az emberfelesleg országában, édeskeveset törődnek az egyénnel, sőt egyenesen nyomasztónak találják, ha kivándorlási szándékai vannak. Mély megelégedéssel engedik elköltözni a kivándorlót, mert ismét megszabadultak egy emberélet fenntartásának gondjától. Elfelejtik ilyenkor a nemzetgazdaságtan alapvető fogalmait és elméleteit, melyek szerint az ember a közgazdasági láncolatnak lényeges szeme: hogy munkáereje vagyont jelent és hogy e munkaerő, e vagyon kihasználása mindenekelőtt annak az államnak az előjoga, mely ez emberanyagot a nevelésével és tanításával foglalkozott.”

„Ha figyelembe vesszük, az Észak-amerikai felé irányuló kivándorlásnak az előbbi fejezetben ismertetett hátrányait, úgy az összes bajok elhárítására a következő parancsoló követelményből engedni nem lehet: Az Északamerikába irányuló kivándorlás megszüntetése, vagy legalább megszorítása, egyúttal pedig kényszerítése az északamerikai államoknak, hogy munkásvédelmi törvényeket hozzanak. Ezek a rendszabályok szükségesek, ha nem akarjuk a jövőben is az északamerikai iparnak saját munkásainak odaszállításával elősegített lebilincselést túrni és ha nem

akarjuk továbbra is vállalni azokat a tulságos fenntartási költségeket, melyeket az északamerikai gyári üzemekben megnyomortított és hazatérésre kényszerített munkások rónak reánk.

„Kivándorlási tömegeinknek nem szabad ezentul is a gazdaságilag annyira fejlődött országokba, minő Észak-amerikai, özönleni, hanem oly országokba kell, azokat irányítani, minők példának okáért a délamerikai államok, melyek még csak a gazdasági fejlődés felé közelednek, ha nem akarjuk, hogy közgazdaságunk terjeszkedésre szoruló ágainak, iparunknak, kereskedelmünknek és hajózásiunknak a külföldön saját véreink, kivándorlóink munkáereje által konkurenciát csináljanak. Ha ilyen kivándorlási politikához még a délamerikai államokban fogantatandó helyes, céltudatos gyarmatosítási politika is járul, úgy ezzel a mi pénzügyi egyensúlyért keményen küzdő államunknak gazdag pénzforrások fognak megnyitni és iparunknak, kereskedelmünknek és hajózásiunknak hatalmas fellendülési esélyek fognak kínálkozni. Szolgáljanak ezek a fejtegetések figyelmeztetésül monarchiánk minden mértékadó tényezőjének, még pedig nyomós figyelmeztetésül arra, hogy fáradozásait hazánk gazdaságpolitikai érdekeinek szenteljék.”

Ezek után várjuk, hogy a füzet írója és terjesztői ellen a törvényes lépések megtéteessenek. Bolgar-Lessing elítélése után igazán könnyű helyzete van annak, aki a kivándorlásra való csábítást üldözi. Hey Frigyes osztrák kormánytanácsos semmiesetre se lehet olyan nagy ur, hogy ha bünös, meg ne bünhödhessék érte, amint az oregoni tanár is megbünhödött.

HIREK.

Változások az ujhelyi gimnáziumban.

Nagymérvű áthelyezések.

— aug. 14.

A sátoraljaujhelyi kegyesrendi főgimnáziumban évek hosszú során át nagyban — egészben változatlan összetételű tanári kar működött. Az évenként szokásos áthelyezések alkalmával rendszerint alig 1—2 tanár kicserélésével történt változás. Ez idén másként történt. A világi tanárookra nézve intézkedés még nem történt, ami azonban a kegyesrendi tanárokat illeti, e részben a tantestület nagy változáson megy át. Az intézetnél jelenleg működő 8 piarista tanár fele, tehát 4 tanár áthelyeztetett, ami egyet jelent azzal, hogy a tantestület összetétele a jövő tanévvel lényegesen megváltozik.

Amidőn ezt a gyökeres változást hírül adjuk, önmagunk iránt való tartozó kötelességünk, hogy a multban bennünket ért támadásokkal szemben bár csak a legszárzabban, de leszögezzük azt a tényt, hogy mi e változásoknak kikerülhetetlen szükségét előreláttuk és hirdettük.

A Zemplén már az 1911. tanév végén megírta, hogy az ujhelyi gimnáziumban új rendszer kezd egyes tanárok szeszélyéből meghonosodni; egy új és egészségtelen rendszer, mely hihetőleg az intézet különben érdemekben gazdag igazgatójának sem

Sátoraljaujhely

HUNGARIA

Széchenyi-tér 6. sz.
a rk. templom mellett.

vegytisztító- és gőzmosó.

Tisztításra elfogad mindennemű báli és alkalmi ruhákat, butorszöveteket.

Gallérok, kézelők kristály fehér tisztítása.

Vasalások 1 órán belül.

volt innyére, s amely ellen hiába opponáltak a szülők: minden jóakarattal meddő maradt.

Akkoriban nagyon érzékenyen érintette egyes tanárurakat ami szókimondásunk; megtámadtak bennünket, sőt érzékenykedésükben attól sem idegenkedtek, hogy személyeskedéssel vádoljanak meg, — helyesebben azonban: hogy ők vigyék át a vitát személyes tere.

Most az idő ami igazolásunkat hozta meg. Mindenki láthatja, hogy felszólalásunkban a közérdeket tartottuk szem előtt; hogy rámutattunk arra, aminek előbb-utóbb be kellett következnie. Azok az intézkedések, melyeket a rend kormánya most eszközölt, minden vonatkozásukban, — még negatív részükben is, — megfelelnek tavalyi felszólalásunk célzatának és irányának.

A gimnázium igazgatója és házfőnök, — mint már jeleztük, — továbbra is Nyilassy Károly maradt, a tanári karból pedig megmaradtak Abelsberg József, Fűredi János, Szalay József és Preszler Ferenc tanárok. Mindannyiok megmaradását örömmel és azzal a reménnyel üdvözli a gimnázium iránt érdeklődő közönség, hogy ők a gimnázium régi nemes szellemét ezután zavartalanul fogják ápolni ujonnan jövő kartársikkal együtt.

Áthelyezettek: Rózsa István Debreczenbe, Majtényi Géza Kolozsvárra, Guba Pál Podolinba és Cserhelyi Sándor Selmező- és Bélabányára. Helyükbe jönnek: Járvas Mihály, Berényi Mátyás, Szőlősi Károly, Frick József.

— Személyi hírek. Fornszeck Béla kuriai bíró, a sátoraljaujhelyi törvényszék elnöke e. hó 18-án kezdi meg 6 heti szabadságát. Távollétében helyettese Wielland Lajos kir. táblabíró lesz. — Eisenmann Oszkár kir. pénzügyigazgató 6 heti szabadságra üldöbe utazott. Ez idő alatt teendőit Nagy Tamás pénzügyi tanácsos, helyettes pénzügyigazgató látja el.

— A király születésnapja Ujhelyben. Vasárnap, 18-án reggel 8 órakor, — a király születésnapjának alkalmából, — a helybeli honvéd helyőrség, az egész zászlóalj, kivonul a dohánygyár mögötti gyakorlóterre, ahol tábori mise lesz.

— Kinevezés. A vallás és közoktatási miniszter Fejes András berzezei áll. elemi iskolai igazgatót, Homonna székhelyvel kir. tanfelügyelői iskola látogatóvá nevezte ki. — A pénzügyminiszter Debrő Józsefet, Debrő Mihály ujhelyi számtanácsos fiát a szerencsi cukor gyártelepi id. minőségű cukorgyári ellenőrré nevezte ki.

— Halálozás. Régi felsőmagyarországi patriciusi család Sárosból Zemplénnérmegyébe ágazott sarjnak elhunytáról veszünk részvétellel értesítést. Jasszenovai Benczur Aba tapolymogyorósi lakos, földbirtokos és cementgyár tulajdonos, a merészpataki, később a sókúti s legutóbb a tapolyhanusfalvai ev. egyház érdemes felügyelője hunyt el f. hó 9-én, 72 éves korában. A köztisztelőben és szeretetben álló öreg ur halála gyászoló gyermekein és kiterjedt rokonságán kívül Sáros- és Zemplénnérmegyék több ur családját érinti részvétellel. A boldogultban Benczur Gyula jeles festőművésznök unokafivérével gyászolja. Földi maradványai e hó 9-én tétettek örök nyugalomra az itteni családi sírboltban.

— Ujhelyen átvonuló katonaság. E hó 22-én a munkácsi 11. honvéd gyalogezred vonulát Sátoraljaujhelyen, a felsőmagyarországi hadgyakorlatok kapcsán. Aznap éjjel itt meghálnak s

másnap reggel tovább vonulnak Kassa felé.

— A városházáról cím alatt megírtuk mult számunkban, hogy a polgármester négy díjnokot bocsátott el egyszerre, mint fölösleges munkaerőket s megírtuk egyszersmind, hogy méltányos lett volna az így kenyér nélkül maradt díjnokoknak némi felmondási időt, illetve díjat juttatni. A polgármester ezt a méltányos dolgot tényleg teljesítette s az elbocsátott díjnokoknak hosszabb ideig tartó szolgálataik jutalmazásául egy havi napidíjoknak megfelelő összeget utalt ki pótlólag. Ugyancsak ezzel a végzésével visszafogadta augusztus hó 12-től özv. Németh Pálnét.

A díjnokügyben legújabbban arról értesülünk, hogy özv. Németh Pálné, akit a polgármester visszafogadott, tegnap lemondott az állásáról. Szóval pénteken elbocsátották, vasárnap újra felvették, kedden ő mondott le.

— Alkoholelles népgyűlés. Az italmérések vasárnapi bezárása érdekében vasárnap népgyűlés volt Sátoraljaujhelyen a munkásbiztosító pénztár kezdeményezésére. A napirend előadója Korányi Emil főtitkár volt. Indítványára a népgyűlés elhatározta, hogy a Házhoz s feliratot intéz a vasárnapi munkaszünetnek az italmérvésekre való kiterjesztése iránt és Ujhelyen állandó alkoholelles szervezetet létesít.

— Eljegyzés. Dr. Horovitz Gyula ügyvéd Sárospatakon eljegyezte Feldmészter Pinkász vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, sárospataki fakereskedő leányát, Mariskát.

— A SAC. Kassán. Holnap footballistáink első csapata Kassára megy és ott barátságos mérkőzést tart a KAC. kombinált első csapatával. Ez a mérkőzés mintegy előpróbája annak a küzdelemnek, mely e hó vége felé a Rákóczi serlegért fog lefolyni s reméljük, footballistáink minden erejüket összeszedve azon lesznek, hogy némi revancheot vegyenek azért a vereségért, mely őket Kassán a nemrégiben lefolyt serleg mérkőzésen érte. — Ezen a héten vasárnap f. hó 18-án a Kassai Jégeszok footballcsapata jön ide s mérkőzik a SAC.-cal a Szabadság-téri pályán.

— Egy volt ujhelyi törvényszéki jegyző tragédiája. A miskolci rendőrségen hétfőről keddre virradó éjjel fél 12-kor jelentkezett egy zilált külsejű ember, aki dr. Schlott Viktornak mutatkozott be és arra kérte az ügyeletes rendőrtisztviselőt, hogy szállítsa elmeigógyintézetbe, mert attól fél, hogy megfojtja Besztercebányán lakó édesanyját. Petrovay ügyeletes rendőrtiszt okmányok alapján megállapította, hogy az illető tényleg dr. Schlott Viktor, aki 1902-ben lett jegyző a sátoraljaujhelyi törvényszéken. Ennyit lehetett kétségkívül megállapítani, a többi csupán bementés, ami lehet részben igaz is. A zagyva beszédéből hamarosan meg lehetett állapítani, hogy örült. Elmondta, hogy az édesapja Eperjesen azelőtt igazgatója volt a katolikus főgimnáziumnak, azután főispán lett. Az egyik testvére — az örült bementése szerint — Répássy Zólyomvármegyei alispán felesége a másik testvére pedig egy honvédhuszár kapitány neje. Azt is elmondta, hogy gyalog járta be Magyarországot, 37 éves, felesége és két gyermeke Besztercebányán lakik. Petrovay fogalmazó értesítette dr. Pflieger Imre városi tisztit orvost, aki megvizsgálta Schlottot és megállapította, hogy alkohol-mérgezésből eredő ön- és közveszélyes elmebeteg. E vizsgálat alapján még az éjszaka beszállították a mentők dr. Schlott Viktort a kórház elmeosztályára.

— Véres verekedés Bodrogszerdahelyen. Megírtuk régebben, hogy Bodrogszerdahelyen az ott létesített közüzőtelepnel és a terebesi cukorgyár gazdasági vasuti építkezésénél rengeteg sok külföldi munkás van alkalmazva. E munkások, kik között különösen sok horvát nemzetiségű

van, állandóan hadi lábon állanak a falubeli legényekkel. Nem mulik el vasárnap, hogy össze ne tűznének s e verekedések majdnem mindig véres kimenetelűek. Most vasárnap is volt egy ilyen verekedés, melyben négy horvát munkás botokkal és késekkel úgy megsebesítettek egy falubeli legényt, hogy eszméletlenül összeesett. A verekedő horvátokat a csendőrség letartóztatta.

— Pintér Imre művészestélye. Szombaton élénk érdeklődés mellett tartotta meg Pintér Imre a Központikávéházban a maga művészestélyét. Ugy maga a kiváló baritonista, mint művésztársai, Parlagi Kornélia, továbbá Fehér Arthur igaz művészettel szórakoztatták a közönséget, mely a legmelegebb tetszéssel honorálta farszórakoztatásukat. Persze a kávéházi helyiség nagyon stilszerűtlen volt ehhez a magas nivóju előadáshoz; de hát a város szabályrendelete, mely a színházról ugyszólván kizárja az ilyen körutazó művésztársulatokat, ide kényszerítette Pintéréket. Ezzel a témával különben más helyen bővebben foglalkozunk.

— Pusztító villámcsapás. Mint Bodrogszerdahelyről jelentik, ott a mult hét esütörtökén óriási égiháboru volt, mikor is egy lecsapó villám felgyújtotta Koczur Mihály földműves házát, amely porig égett. A lakóknak sikerült még idejekorán kimenekülni az égő házból. A kár mintegy 2000 korona.

— Az új homonnai állomás főnök. Nemlaha István föllenőr, homonnai állomásfőnök nyugalomba vonult, helyébe a miskolci üzletvezetőség Fereny József ellenőrt nevezte ki.

— Visszatért kivándorlók. A Kassára Oderberg felől érkező vonat az utóbbi időben tömve vannak magyar utasokkal. A visszatért kivándorlók panaszolják, hogy az elnökválság miatt beállott munkaválság folytán munkahiány ütött ki s emiatt kénytelenek visszavándorolni az őshazába. A visszatérők nagyobbára Ung-, Zemplén- és Szatmármegyékbe valók.

— Két mérkőzés a vasutasok footballpályáján. Vasárnap délután, dacára az esővel fenyegető időnek, meglehetősen szépszámu közönség gyűlt össze a Dókus Gyula utcai pályán, hol két mérkőzés is játszódott le. Az egyiket a „Ramblerek”, egy a nyári hónapokra alakult ideiglenes footballcsapat játszotta a SVSC. második csapatával, melyet 2:0 arányban le is győzött. Ezután a training-szerű játék után a Kassai Magántisztviselők footballistái mérkőztek az ujhelyi vasutasok csapatával. Alig kezdték meg a játékot, zuhogni kezdett az eső és rövidesen sártengeré vált a footballpálya. A játékosokat azonban ez nem igen feszélyezte, játszottak — nagyokat csuszva és bukva — tovább s az első félidő vége felé sikerült az ujhelyieknek Egry révén goalhoz jutniok. A második félidőben rettenetes és kacagtató csúszkálások és bukdácsolások után a kassaiak kiegyenlítettek és ezzel azután véget is ért a küzdelem, melyet inkább lehetne vízipóló mérkőzésnek, mint footballversenynek nevezni. Az eredmény tehát 1:1, ami szerintünk nem reális eredmény, mert az ujhelyiek határozottan erősebb játékosok, mint a kassaiak. Bíró Medveczky (SAC.) volt, ki a zuhogó esőben is teljes agilitással és odaadással partatlanul bíraskodott.

— Bővítik a szerencsi állomást. A szerencsi vasuti állomás egyike a legforgalmasabb állomásoknak, de minthogy hosszú évek során a régi maradt érdemesebb változás nélkül, ma már nem tud megfelelni a kiválnaknak. Hire járt, hogy a folyó évi költségvetés terhére nagyobb összeget fognak az állomás átalakítására fordítani. A költségvetésből azonban kimaradt a szép terv. Hogy azonban a felvett szükséges intézkedések to-

vább ne halasztódjanak, a cukorgyár költségén még az idén megcsinálják a legsürgősebb átalakításokat. Nevezetesen három új vágányt építenek, megfelelőleg átalakítják és áthelyezik a rakodóhelyeket s a régi raktárhelyiség mellé egy 19 m. hosszú patkánymentes betonfalazatu raktárt építenek. Mindezeknek költségeit, — kb. 127,000 koronát a jövő évi költségvetés terhére a cukorgyár előlegezi a vasutnak

— A varannói tűzoltóból. A varannói önkéntes tűzoltótestület aug. 4-én tartotta meg nyári táncmulatságát, mely a kedvezőtlen időjárás következtében közepes anyagi eredménnyel végződött. A bevétel: 418 kor. 07 fill., a kiadás: 179 kor. 10 fill. és így a tiszta jövedelem: 238 kor. 91 fill. volt, mely összeg tűzoltó szerek beszerzésére lesz fordítva. Felüfizettek: dr. Hadik-Barkóczy Endre 30 kor., gr. Csöke József 20 kor., Bernáth Béla, Budapesti Szivattyú és Gépgyár r. t. 10—10 kor., Uhreczky Sándor 9 kor., Takács István 7 kor., Vengri-novits Ede 5 kor., Füzesséry Pál, Urbán István 4—4 kor., Gaal Sándor 3 kor., Baldauf János, Farkas Géza, Fränkel Márk, Grün Simon, Guseo Péter, Kövér Zoltán, Kumencsek I., Lichtenstein Herman, Máyer Márkus, Nyemcsik György, Róth Jakab, Spira Ábrahám 2—2 kor., Daróczy Pál, Csalfa József, Henter Lajos, Kárnel Ilona, Klema Antal, Smilkó József, Szendei Lipót, Szücs István, Zagyva József, Zoratti Erasmo és két ismeretlen ur 1—1 koronát, kiknek az ö. t. testület hálás köszönetet mond.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

E. Á. Miskolcz. A footballmérkőzésről beküldött közleményével jövő számunkban foglalkozunk, mivel a cikk szerzője ezújszerint távol van.

Felelős szerkesztő: Dr. Adriányi Béla.

Helyettes szerkesztő: Teleky Sándor.

Laptulajdonos: Éhler Gyula.

HIRDETÉSEK.

Kazinczy-utcza 30.
számu lebontandó ház
épületanyaga eladó.
Értekezni lehet az
Osztrák-Magyar Bankfiók-
ban.

Kézvel készített mindenféle

HORDÓ

kapható

Goldstein Sámuel
hordógyárában

Sátoraljaujhely, Kazinczy-u 90.

Vállalkozó kerestetik,

ki a deregyői ref. egyház templomtornyára villámhárítót helyezne föl.

Jelentkezhetni alantirott lelkésznel:

Tudja Mihály

ref. lelkész.

Egy okos fej
mindég csak

Dr. Oetker-féle sütőport (à 12 f.)
használ.
Tökéletes, hygienikus, orvosok által ajánlott pótléka az élesztőnek.
Sütemények, tésztafélék általa nagyobbak, la-
zábbak lesznek és könnyen emészthetők.

Dr. Oetker-féle vanilincukor (à 12 f.)
mint legnemesebb fűszer használtatik teljes ételek
és tésztafélékhez, kakao, tea, csokoládéhoz, krémek,
puddingok, torták, kuglóf, fagyalt és tejszinhabhoz,
továbbá porcukorban elkeverve sütemények beszó-
rásához. Megfelel 2-3 rud jó vaniliának. 1/2 cso-
magoskát elvegyítünk 1 kg. cukorral s ebből 1-2
kanálnyit teszünk egy csésze teába, úgy egy izle-
tes és teljes ízű italt nyerünk.

Dr. Oetker-féle sütőpor és vanilincukor min-
den fűszer és gyarmatárú stb. üzletben kapható. —
Kimerítő használati utasítás minden csomagocskán.
Vény-gyűjtemények ingyen.
Vigyázzunk, hogy csakis valódi dr. Oetker-
gyártmányt kapjunk kézhez.

Ugy bizony

minden ládát, minden csomagot
meg kell forgatni, s a kávéörölő
mellett látja a bizonyítékot a valódi

„FRANCK” kávépótlék

feliratot:

FRANCK HENRIK FIATOL.

Gyár: **KASSA.**

Pályázat

átalakítási munkálatokra.

A sátoraljaujhelyi orth. izr. hit-
községnek helyben, Justus-uteza 16.
és 18. számú házaiban nagyobb át-
alakítási és tatarozási munkálatok
végzendők, amelyekről felvett rajzok
a hitközség irodájában (a színház
mellett) d. e. 9—12 és d. e. 3—5 óra
közt megtekinthetők.

Felhívtnak a vállalkozók, hogy
ezen munkálatokról szóló költségveté-
süket ugyancsak jelzett irodában mi-
előbb adják be.

Sipschitz Adolf,

hitk. elnök.

6914/1912. sz.

A sátoraljaujhelyi ker. munkásbiztosító pénztártól.

Pályázati hirdetmény.

A Sátoraljaujhelyi Kerületi Munkásbiztosító Pénztár
igazgatóságának 1912. évi augusztus hó 11-én hozott
határozatából kifolyólag pályázat hirdetik egy II. oszt.
kezelőtiszti állásra évi 1100 (egyezerszáz) kor. törzs-
fizetéssel és 480 (négy száznyolcvan) kor. lakpénzzel.

Pályázati határidő: 1912. évi szeptember hó 7-ig.

Fenti állásra pályázhatnak oly nagykoru, de 40
évesnél nem idősebb magyarul tudó állampolgárok, kik
nem állanak csőd, gondnokság, vagy nyereségvágyból
elkövetett bűncselekmény miatt hozott bírói ítélet ha-
tálya alatt.

Előnyben részesülnek azok a pályázók, kik régeb-
ben állanak már valamely munkásbiztosító pénztár szol-
gálatában.

A választás egy évi próbaidőre szól, mely idő alatt
a szolgálati viszony minden kártalanítás nélkül 3 havi
felmondással megszüntethető.

A pályázók a pályázat benyújtásával megválasz-
tásuk esetén a pénztár mindenkor szolgálati és fegyelmi
szabályzatát magukra nézve kötelezőnek ismerik el.
A megválasztott állását köteles azonnal elfoglalni.

Sátoraljaujhely, 1912. augusztus 11.

Bach Géza,
igazgató.

Fekete Károly,
elnök.

Vérszegénység, sápkór, idegesség és
gyomor-bajok ellen a legkiválóbb gyógyszer a

Tokaji china vas-bor

mely valódi tokaji borból készül. Felnőttek
és gyermekeknek egyaránt, mint kiválóan
tápláló, erősítő, az emésztést elősegítő szer
a legjobban ajánlható.

Egy üveg ára 3 korona.

Kapható:

a „Szt.-Antal” cz. gyógyszerertárban
Sátoraljaujhely, Széchenyi-tér.

Népbiztosítási szövetkezetünk részére

keresünk!

az ország minden helyisége részére képviselőket.
Szakismeret nem szükséges, mint mellékfoglalkozás
is üzhető. Könnyű és becsületes mellékkereset!

Ajánlatok az

**Eszéki Kölcsönös Segélyző Szövetkezet Igaz-
gatóságához Eszék, intézendők.**

Meghívó.

A Bodrogközi Lenkikészítő Szövetkezet

1912. évi szeptember hó 1-én délután 2
órákor Perbenyikén, a lengyárban tartja

V-ik évi

rendes közgyűlését

melyre a t. részjegyesek tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyvvezető kirendelése és a jegyzőkönyvi
hitelesítők kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. 1911—1912-ik üzletévre vonatkozó zárszámadá-
sok előterjesztése.*
4. Az évi üzleteredmény közlése és a felett való
határozat hozatal.
5. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére az
1911—1912. évre való felmentvény megadása.
6. Öt felügyelő-bizottsági tagnak három évre leendő
választása.
7. Esetleges indítványok.
Perbenyik, 1912. augusztus hó 11-én.

A Bodrogközi Lenkikészítő Szövetkezet
Igazgatósága.

* Az évi mérleg a közgyűlést megelőző 8 napon át a szövetkezet
üzlethelyiségében közszemlére ki van téve.

Eladó.

Egy jókarban lévő masziv
vas bicikli állvány és egy
jó bicikli lámpa jutányos
áron eladó. — Bővebbet
a kiadóhivatalban.